

Igranje z usodo semenarskega centra

SDH, ki mu je vlada naložila odplačni prenos centra na državo, je že drugič podaljšal rok.

*Najpomembnejša naloga ptujskega centra je opravljanje vzdrževalne selekcije za 83 sort vrtnin in poljščin, od teh je 59 sort lokalnih in šest ohranjevalnih, ki so širšega javnega pomena za Slovenijo.
FOTO: Leon Vidic/Delo*

Eno leto je že, odkar je največja slovenska semenarska hiša, Semenarna Ljubljana, pristala v lasti srbskega podjetja Villager, usoda Seleksijsko-poskusnega centra (SPC) Ptuj, ki je bil izvzet iz prodaje, pa še vedno ni znana. Kmetijsko ministrstvo je, kot kaže, nad njim dvignilo roke, SDH pa je že drugič preložil rok za odplačni prenos centra na državo.

Vlada je na redni seji 11. junija lani ocenila, da je SPC Ptuj strateško pomembna, saj ohranja rastlinske genske vire ter vzdržuje in semenari z lokalnimi sortami kmetijskih rastlin, katerih ponudba v Sloveniji je zelo omejena. A na ministrstvu za kmetijstvo so se od postopkov odplačnega prenosa centra na državo distancirali, vprašanja v zvezi s tem pa preusmerjajo na SDH, ki ga je vlada pooblastila za to nalogo.

Pod okrilje države ali na trg?

Prvotni rok za prenos SPC Ptuj na državo je bil oktobra lani. Na SDH so takrat pojasnili, da so »nemudoma pristopili k realizaciji sklepa in v sodelovanju z ministrstvom za finance ter ministrstvom za kmetijstvo preučevali različne možnosti odplačnega prenosa SPC Ptuj na državo«. A ker je bilo treba za potrebe prenosa izdelati cenitev SPC Ptuj, so se s Semenarno Ljubljana in njeno največjo upnico, Deželno banko Slovenije, dogovorili za šestmesečno podaljšanje roka. Ta se je iztekel 11. marca, v SDH pa predvidevajo vnovično podaljšanje roka za dodatne tri mesece. Objekti in mehanizacija SPC Ptuj – 46 hektarov njivskih površin je v državni lasti –, so bili ocenjeni na 540.000 evrov.

V SDH trdijo, da »proaktivno vodijo aktivnosti« v zvezi s prenosom centra »na državo oziroma državno entiteto skladno s sklepom vlade«, rešitev in časovnice za izvedbo postopka pa še ne morejo komentirati, ker so odvisne od »ravnanj več vpletenih deležnikov«. Dodajajo, da »bo v kratkem končana analiza scenarijev s prikazom poslovnega načrta, »kar bo pomembna podlaga za sprejemanje nadaljnjih odločitev«. Izvedeli smo, da je SDH za to nalogo najel podjetje P&S Group, ki proučuje več možnosti, med njimi tudi ustanovitev ločene entitete, če bo ugotovljeno, da center sam lahko preživi na trgu. Kot najprimernejši upravitelj centra se je omenjal Kmetijski inštitut Slovenije, kjer so se s SDH pogovarjali o prenosu centra nanje, vendar niso dobili trdnega zagotovila.

Negotovost med zaposlenimi se stopnjuje

V Ekoci – Eko civilni iniciativi Slovenije, kjer si prizadevajo za samopreskrbnost s sonaravno pridelano hrano, se bojijo, da bo prodaja centra propadla in bo ta ostal v tuji lasti ali da ga bo SDH preoblikoval v samostojno podjetje in pozneje prodal. Direktor Semenarne Ljubljana Dejan Radšel je zagotovil, da se je novi lastnik zavezal, da bo »SPC Ptuj prodal državi oziroma natančneje kupcu, ki ga je izbrala država«. V dobro vpletenih strani so prodajni postopek tudi podaljšali. Po besedah Radšla SPC Ptuj deluje nemoteno in že pripravlja žlahtnjenje in razvoj semen za letnik 2020/2021.

A pri zaposlenih v ptujskem centru se negotovost stopnjuje. Od vodstva semenarne ne dobijo nobenih informacij, srbski lastnik pa jih od prevzema semenarne marca lani še ni obiskal. Pridelava lastnega semena, ki je bila od nekdaj prioriteta semenarne, se vse bolj umika trgovini, smo izvedeli. V SPC Ptuj želijo pod okrilje kmetijskega inštituta, ker se tam ukvarjajo z ohranjanjem in žlahtnjenjem avtohtonih sort in ker bi tako izboljšali prenos znanja pridelave semena na kmete. Najpomembnejša naloga ptujskega centra je opravljanje vzdrževalne selekcije za 83 sort vrtnin in poljščin, od teh je 59 sort lokalnih in šest ohranjevalnih, ki so širšega javnega pomena za Slovenijo.

Vzdrževalna selekcija pomeni ohranjanje kakovosti sorte, da se ta ne izrodi. Ena od sort, za katero izvajajo to nalogo, je ptujska rdeča čebula. Če bi opustili vzdrževalno selekcijo zanjo, bi vsak pridelovalec »vlekel po svoje« in sorta bi se sčasoma izgubila. Sorte so vpisane v sortno listo, vendar so večinoma proste oziroma Semenarna Ljubljana ni več njihov lastnik.